

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІРЖОВА ЕЛЕКТРОННА ТОРГІВЛЯ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Біржова електронна торгівля
Викладач (-і)	Шеленко Діана Іванівна, проф., д.е.н., проф. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380990662326
Е-mail викладача	diana.shelenko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Біржова електронна торгівля спрямована на вивчення діяльності Біржі та учасників біржових торгів, спрямована на укладання біржових угод відповідно до правил та чинного законодавства України.</p> <p>Вивчення дисципліни “Біржова електронна торгівля” передбачатиме вивчення особливостей проведення торгів, що публічно і гласно проводяться в торговельних залах Біржі чи в ПП БЕТС за участі членів біржі та/або брокерів по товарах, допущених до обігу на біржі.</p> <p>Об’єктом є процеси організації та здійснення біржових операцій у цифровому середовищі, що реалізуються за допомогою інформаційно-комунікаційних систем і електронних торговельних платформ.</p> <p>Предметом є принципи, механізми, інструменти та технології електронної торгівлі фінансовими й товарними активами на біржових ринках, включаючи процедури укладання та виконання угод, кліринг, розрахунки та системи управління ризиками в онлайн-середовищі.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета дисципліни є обґрунтування необхідності використання електронних торгів у біржовій сфері для підвищення ефективності функціонування торгово-біржових відносин України.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни</p> <p><i>Пізнавальні:</i></p> <p>ознайомлення студентів із основними концепціями, принципами та моделями функціонування електронної торгівлі на біржових ринках.</p> <p>вивчення сучасних електронних платформ для торгівлі фінансовими інструментами, сировинними товарами та криптовалютами.</p> <p>аналіз тенденцій розвитку електронної біржової торгівлі в контексті глобалізації та цифрової трансформації.</p> <p><i>Практичні:</i></p> <p>формування навичок використання електронних торгових платформ для укладення біржових угод.</p> <p>оволодіння методами оцінки ефективності торгівлі в електронному середовищі, включно з аналізом ринкових даних і фінансових показників.</p> <p>розробка та впровадження торгових стратегій для ефективної роботи на електронних</p>	

біржових ринках.

набуття досвіду з управління ризиками та дотримання вимог кібербезпеки в електронній торгівлі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни біржова електронна торгівля студент повинен

знати:

правила подачі на Біржу заявки на продаж, купівлю, обмін біржового товару;

умови участі у біржових торгах;

особливості укладання біржових угоди від свого імені та за свій рахунок або від імені клієнтів і за їх рахунок;

розуміти суть посередництва при укладанні біржових угод шляхом виконання доручень клієнтів і укладання біржових угод на кращих для клієнтів умовах);

вміти:

надавати консультації клієнтам з питань, пов'язаних з укладанням біржових угод, у тому числі з питань якості та властивостей біржового товару;

одержувати від Біржі необхідну інформацію;

залучати незалежного біржового експерта до товарної експертизи біржового товару по кількості та/або якості;

вносити пропозиції щодо вдосконалення діяльності Біржі.

Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями:**

дотримуватись принципів рівноправності учасників біржових торгів, коректної поведінки, взаємоповаги по відношенню один до одного, збереження конфіденційності отриманої інформації;

реєструвати, вести облік і зберігати документи, пов'язані з діяльністю на Біржі.

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у такому:

здатність управління системними діями;

здатність подавати результати виконаних самостійно або у складі колективу досліджень щодо аналізованих економічних явищ та процесів у формі презентації, наукового звіту, доповіді;

здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Результати навчання

– використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно-спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

– вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	ДФН	ЗФН
Лекції	14	4

семінарські заняття		16		6			
самостійна робота		60		80			
Ознаки курсу							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)			Нормативний / вибірковий		
6	076 Підприємництво, та торгівля біржова діяльність	3			вибірковий		
Тематика навчальної дисципліни							
Тема		кількість год.					
		Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
		лекції ї	семіна- рські заняття	самості йна робота	лекції ї	семіна- рські заняття	самості йна робота
Тема 1. Організаційно-економічні основи біржової торгівлі		2	2	7		11	
Тема 2. Електронний трейдинг як сучасна технологія біржової торгівлі		2	2	7	2	9	
Тема 3. Роль і місце біржової торгівлі у формуванні аграрного ринку.		2	2	7		9	
Тема 4. Електронні аукціони і торги на Українській універсальній біржі		2	4	7	2	11	
Тема 5. Біржові товари та їх види.		2	2	7		9	
Тема 6. Біржові угоди та їх види.		2	2	7		9	
Тема 7. Контроль за фінансово-господарською діяльністю Біржі		2	2	7		11	
Індивідуальне завдання				11		11	
Усього годин		14	16	60	4	80	
6. Система оцінювання навчальної дисципліни							
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна – шляхом накопичення балів (100 балів протягом семестру - залік) Поточний контроль 0-80 балів; Самостійна робота 0-10 балів; Індивідуальне завдання 0-10 балів; Залік 50-100 балів. Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою						
	Шкала оцінювання для екзамену						
	університетська		національна		шкала ECTS (ЄКТС)		
	90 – 100		5	відмінно		A	
	80-89		4	добре		B	
	70-79					C	
	60-69		3	задовільно		D	
	50-59					E	
26-49		2	незадовільно з		FX		

			можливістю повторного складання									
	1-25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F								
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – (ІЗ) на такі теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз популярних електронних торгових платформ: переваги, недоліки та перспективи розвитку. 2. Стратегії автоматизованої торгівлі на біржових електронних майданчиках. 3. Оцінка впливу цифрових технологій на розвиток електронної торгівлі фінансовими інструментами. 4. Кібербезпека в біржовій електронній торгівлі: ризики та механізми їх мінімізації. 5. Вплив криптовалют на формування сучасного біржового ринку: перспективи та виклики. <p>Вибір теми проходить на другому практичному занятті за бажанням студента.</p> <p>Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації до 5 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста,</p> <p>Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Максимальна оцінка за ІЗ становить 100 балів. Середній бал за індивідуальне завдання переводиться у 10 бальну шкалу.</p>											
Практичні заняття	<p>На практичних заняттях проводиться усне опитування, розв'язуються практичні ситуації, кейси, приймається участь у дискусіях та здійснюється тестування по окремих темах.</p> <p style="text-align: center;">КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Оцінка</th> <th>Умови отримання оцінки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами</td> </tr> <tr> <td>80 – 70</td> <td>студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках</td> </tr> <tr> <td>60-50</td> <td>студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних</td> </tr> </tbody> </table>				Оцінка	Умови отримання оцінки	90 – 100	студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами	80 – 70	студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках	60-50	студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних
Оцінка	Умови отримання оцінки											
90 – 100	студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами											
80 – 70	студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках											
60-50	студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних											

		прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки
	49-1	студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1. Максимальна оцінка за тестування становить 10 балів.	
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за три змістові модулі (ЗМ): ЗМ 1. Поточний контроль (1-80 балів). ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів). ЗМ 3. Індивідуальне завдання (1-10 балів). Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.	
Підсумковий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється як сума балів за модулями.</p> <p>Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.</p> <p>В умовах карантину чи військового стану ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM.</p> <p>Повторне складання заліку допускається не більше двох разів з кожної дисципліни:</p> <p>один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>	
7. Політика навчальної дисципліни		
<p>Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.</p> <p>Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті, враховуючи Положення про запобігання академічному плагиату (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf) ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf).</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування</p>		

лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf).

Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про політику відповідального використання технологій штучного інтелекту (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2025/09/25-022025-polozhennia-pro-polityku-vidprovidalnoho-vykorystannia-tekhnologij-shi.pdf>).

Додаткові бали +10 балів за рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали, враховуючи Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://surl.li/wmmuhb>).

8. Рекомендована література

Основна

1. Сайт української універсальної біржі. URL: <https://www.uub.com.ua/korysna-informatsiya/elektronni-torgy/elektronna-torgova-birzhova-systema/>
2. Українська універсальна біржа - оператор системи електронних торгів арештованим майном. URL: <https://uub.in.ua>
3. Сайт Прозоро. URL: <https://sale.uub.com.ua>
4. Закон України “Про товарну біржу”. від 10 грудня 1991 року № 1956-XII. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text> Редакція від 27.09.2024.
5. Про державне регулювання ринку цінних паперів : Закон України редакція від 03 липня 2020 р. №448/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
6. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 №3480-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
7. Шеленко Д.І. Методичні рекомендації до практичних та лабораторних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Біржова електронна торгівля» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» денної та заочної форми навчання. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. 2024. 37 с.
8. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23 лютого 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
9. Сайт ПФТС. Рейтинги ЦП та торговців ЦП-членів АТ "Фондова біржа ПФТС", січень-лютий 2023 р. URL: <https://pfts.ua/news/6926-rejtingi-tsp-ta-torgovtsiv-tsp-chleniv-at-fondova-birzha-pfts-sichen-lyutij-2023-r>
10. BIS. URL: Statistical release - OTC derivatives statistics at end-December 2023 (bis.org)
11. ISDA. URL: <https://www.isda.org/books/>
12. World federation of exchanges. URL: <https://www.world-exchanges.org/>
13. Annual Economic Report 2023. URL: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2023e.pdf>
14. Problematic aspects of derivative financial instruments' legal regulation. URL: https://www.researchgate.net/publication/366048974_Problematic_aspects_of_derivative_financial_instruments%27_legal_regulation
15. Інформаційна довідка щодо ринків капіталу України протягом січня – грудня 2023 року. Сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2024/02/informatsiina_dovidka_za_hruden_2023_.pdf

Наукові публікації

1. Шпикуляк О.Г., Шеленко Д.І., Семанюк І.М. Управління розвитком деривативних контрактів в інституційному механізмі біржової торгівлі як моделі організованого ринку товарів. *Приазовський економічний вісник*. 2024. № 3. С. 94-101. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2024-3-15>.

2. Шеленко Д.І., Шпикуляк О.Г., Горбатюк О.В. Функціонування деривативних фінансових інструментів у розвитку біржової торгівлі: теоретико-еволюційний аспект. *Підприємництво і торгівля*. 2024. Вип. 41. С. 118-125. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-41-15>

3. Шеленко Д., Марина А. Фінансові інструменти як різновид біржових товарів. «Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», *матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвячені 125-річчю НУБіП України*. Запоріжжя: ФО-П Однорог Т.В., 2023. С. 48-50.

4. Шеленко Д.І., Баланюк В.С., Шеленко В.І. Особливості електронної біржової торгівлі. *IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції "Актуальні проблеми сучасного бізнесу: фінансовий та управлінський аспекти"*, 22-23 березня 2022 р., Ч. 1. Львів: ЛНУП, 2022. С. 207-219.

5. Шеленко Д. І., Смушак М. В. Особливості електронної біржової торгівлі. *Всеукраїнська конференція «Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва»: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 165-річчю заснування університету та 70-річчю створення економічного факультету / за заг. ред. Ю.Губені, О. Лисюк, Б. Шувара, В. Крупи, Н. Маркович, Г. Батюк, Львів: Львівський національний університет природокористування, 2022. С. 249-251.*

6. Краснова М.Є. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення регулювання ринку похідних фінансових інструментів в Україні. *Інтелект XXI*. № 2. 2022. С. 67-72.

7. McPhail, L., Schnabl P., Tuckman B. Do banks hedge using interest rate swaps? NBER Working Papers, 2023. no 31166

8. Акуленко В.Л., Захаркін О.О., Дунаєв М.С. Тенденції розвитку ринку деривативів в Україні та світі. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.5.72

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Бібліотека «Карпатського національного університету імені Василя Стефаника». URL: <http://lib.pnu.edu.ua>

2. Законодавство України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

4. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого URL: <https://nlu.org.ua>.

5. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, офіційний сайт URL: <http://www.nssmc.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

7. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-ekonomiky-ukraini>.

8. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/category/news/>

Видання іноземною мовою

1. Meng, J., Lu, H., & She, S. (2024). An analysis of how digital technology impacts trade costs. *Financial Economics Letters*, 3(3), 1–12. <https://www.anserpress.org/journal/fel>

2. Ramadan, Q., Boukhers, Z., AlShaikh, M., Lange, C., & Jürjens, J. (2024). Data Trading and Monetization: Challenges and Open Research Directions. *arXiv*. <https://arxiv.org/pdf/2401.09199>

3. Degiannakis, S. Stock market as a nowcasting indicator for real investment, *Journal of Forecasting*, 2022, vol. 41, no. 5, pp. 911-919, <https://doi.org/10.1002/for.2838>

4. Sandoyan, E., Rodionov, D., Voskanyan, M. & Galstyan, A. The role of digital technologies

in capital market development: a pathway to economic growth in developing countries, International Journal of Technology, 2025, vol. 16, no. 2, pp. 573-584. <https://doi.org/10.14716/ijtech.v16i2.7421>

5. Wang, L., Chen, Y., Ramsey, T. et al. Digital technology and service tradability: evidence from patent analysis. Humanit Soc Sci Commun 12, 932 (2025). [https://www.nature.com/articles/s41599-025-05358-x](https://www.nature.com/articles/s41599-025-05358-x?utm_source=chatgpt.com)
<https://doi.org/10.1057/s41599-025-05358-x>

6. EastFruit (2025). Trading with Ukraine to become easier in 2025 with e-Phyto system. EastFruit. <https://east-fruit.com/en/news/trading-with-ukraine-to-become-easier-in-2025-with-e-phyto-system/#:~:text=According%20to%20EastFruit%2C%20Ukraine%20plans%20to%20start%20using,legislation.%20Currently%2C%20the%20system%20is%20undergoing%20final%20testing.>

7. Wu, H., Yao, Q., Liu, Z., Huang, B., Zhuang, Y., Tang, H., & Liu, E. (2024). Blockchain for Finance: A Survey. arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2402.17219>
<https://arxiv.org/pdf/2402.17219>

8. Historia giełd na świecie. URL: <http://prywatyzacja.polska.edu.pl/files/historia-gield.pdf>

Шеленко Д.І.

д.е.н. професорка кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки